Komisja Europejska wspiera największy dotychczas pszczelarski projekt badawczy w Europie kwotą 6 mln Euro

Różnorodność europejskich ras pszczół jest wynikiem naturalnej selekcji, w wyniku której każda pszczoła dostosowała się do jej unikalnego środowiska, klimatu, roślinności, pasożytów i chorób. W sposób naturalny doprowadziło to do wykształcenia ogromnej liczby różnych ras pszczół występujących na kontynencie. Dziś sytuacja radykalnie się zmieniła. Jednym z powodów jest azjatycki roztocz Varroa destructor, dobrze tolerowany przez rodzime pszczoły azjatyckie (Pszczoła wschodnia), ale wśród europejskich rodzin pszczelich (Apis mellifera) jego obecność doprowadziła do katastrofalnych strat zarówno w Europie, jak i poza nią. Ponadto obserwuje się systematyczną zamianę wielu lokalnych europejskich pszczół na dwie specyficzne rasy o większej komercyjnej wartości. Oba te czynniki drastycznie zmniejszają różnorodność genetyczną pszczół w Europie i stanowią zagrożenie dla zrównoważonego, regionalnie zaadoptowanego pszczelarstwa.

W celu rozwiązania tego problemu Komisja Europejska, w ramach projektu "SMARTBEES" finansuje działania genetyków, biologów molekularnych, parazytologów, wirusologów, immunologów, specjalistów ds. komunikacji, matematyków i specjalistów pszczelarzy z jedenastu krajów współpracujących, przeznaczając na te działania kwotę 6 mln euro. Celem tego międzynarodowego projektu jest analiza obecnego stanu różnorodności genetycznej pszczół w Europie i jego poprawa przy zastosowaniu odpowiednich metod. Poza tym, naukowcy biorący dział w projekcie zajmą się niebezpiecznymi wzajemnymi powiązaniami między pszczołami, roztoczami i wirusami w celu określenia, które mechanizmy pozwalają innym nieszkodliwym wirusom, stać się wysoce niebezpiecznymi w połączeniu z roztoczem Varroa.

Przy użyciu najnowocześniejszych dostępnych metod genetyki molekularnej będą również zbadane przyczyny różnic w odporności pszczół. Podstawowym powodem zastąpienia rodzimych ras pszczół rasami doskonalonymi za pomocą różnych technik hodowlanych, było niezadowolenie pszczelarzy z wydajności rodzin rodzimych ras pszczół. Dlatego strategie hodowlane, które okazały się być bardzo skuteczne, powinny być dostosowane do ich wykorzystania w pracy hodowlanej z wcześniej zaniedbanymi rasami pszczół. W ten sposób, pszczoły tych ras mogą być modyfikowane i dostosowywane do potrzeb lokalnych pszczelarzy. Będzie to również powstrzymać ich ekologiczne tłumienie. Dane z Europejskiego Laboratorium Referencyjnego Chorób Pszczół będą analizowane w celu przygotowania się do chorób i zagrożeń, które obecnie nie stanowią problemu, ale mogą stać się problematycznymi w przyszłości. Setki tysięcy Europejczyków jest zaangażowanych w pszczelarstwie. Ustalenia i rozwój nowych metod oraz strategii opracowanych w projekcie będą prowadzić do trwałej poprawy zdrowotności i różnorodności pszczół, bez naruszenia równowagi ekologicznej pod warunkiem, że pszczelarze europejscy będą aktywnie zaangażowani we współpracę. Grupa robocza specjalizująca się w przekazywaniu wiedzy przygotuje wytyczne do praktycznego zastosowania, tworząc moduły nauczania i budowę sieci informacyjnych w poszczególnych państwach. Jako koordynator, dr Kaspar Bienefeld z Instytutu Pszczelarskiego w Hohen Neuendorf, na początku projektu stwierdził: "Po raz pierwszy tak zróżnicowane dyscypliny łączą się na tak wysokim poziomie współpracy aby przyczynić się do wyjaśnienia niektórych aspektów strat pszczół. Wyzwanie jest złożone, ale multidyscyplinarna koncepcja tego projektu otwiera ogromne możliwości dla długotrwałej poprawy zarówno zdrowotności jak i różnorodności genetycznej pszczół w Europie".

Kontakt: Prof. Dr. K. Bienefeld
Länderinstitut für Bienenkunde Hohen Neuendorf
Telefon 03303/ 29 38 30
e-mail: Kaspar.Bienefeld@hu-berlin.de

W Polsce: Dr hab. Małgorzata Bieńkowska, Prof. Nadzw. IO
Zakład Pszczelnictwa w Puławach
Telefon +48 81 8864208
e-mail: malgorzata.bienkowska@man.pulawy.pl